

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—5 Dollár.

A mérsékelt pártok fáradtsága és a munkáspárt előretörése jellemezték az erdélyi cionista konferenciát

Felvonultak Targu-Muresre az erdélyi cionista erők. Felvonultak, csaknem 300-an delegátusok és nagyrésze ezeknek a kiküldötteknek, csalódottan hagyta el a két napos tárgyalások színhelyét. Csalódottan; de nem azért, mintha várakozáson alul sikerült volna a konferencia, csalódottan; de nem azért, mintha csodát várt volna, amely nem következett volna be. Nem volt és nincs is erről szó. A felvonulás számbelileg impozáns volt, azonban szomorú következtetést kell levonni azok után, hogy valaki belenézett mélyebben ennek a konferenciának belső strukturájában. Mert a cionizmus eme erdélyi demonstratív erőfelvonulása már régen nem az, ami kezdetben volt s aminek akkor megfelelt. Tizenöt évvel ezelőtt, szíves zászlók és illatos délszaki növények között, egy ilyen konferencia a szóvirágok Himalaya hegysége lett az akkori időknek megfelelően. És ez a szóvirág-hegy elegendő volt ahhoz, hogy a lelkesedést egy éven át fűtse egész Erdélyben, a lelkes, önzetlen cionisták között.

Ma azonban a realitások terére lépett a Palesztina építés. Ma már praktikus célokról van szó és itt rögtön kiütözik az önző ember, itt már meg lehet látni, hogy egymás mellett ülő embereket, sokszor a világnézetek egész oceánja választja el egymástól, dacára annak, hogy „elvben” egyetértenek. A konferencia azt mutatta, hogy a Palesztina építés hívei között olyan mélyreható ellentétek vannak, amelyek egyszer olyan eruptív erővel fognak kirobbanni, amelynek bizonyos, hogy az országépítés fogja keserves kárát látni.

Lássuk csak, tul minden görögütizes megnyitókön és szép szónoklatokon hogyan áll, hogyan látjuk mi az erdélyi cionizmus strukturáját, a konferencia után?

Felvonultak a pártok. Legerősebb pártként a mizrachi vonult fel kb. 90 delegátussal. Azután az ifjusági szervezetek, amelyek baloldal felé orientálódnak, csaknem 80 szavazattal és körülbelül ugyanennyi klall-cionista is, akikhez az ifjuság nem egészen baloldali szárnya csatlakozott és így tudták csak ezt a számot elérni.

Taglaljuk talán az egyes pártok erőviszonyait. A mizrachi, dacára annak, hogy belső harcokkal küzd, még mindig a legkombattánsabb szerve a konferenciának. A vallásos cionizmus erdélyi zászlóhordozói, ha szabad ezt használni — a legkombattánsabb harcosai az ereli munkának.

Korban, lehiggadtságban, a célok tiszta felismerésében, a legértékesebb párt.

A klall cionisták, alig vannak szervezve. Sőt egyáltalán nincsenek. Erejük eddig csupán az volt, hogy a Szövetség vezérkara belőlük kerül ki. Vermes Ernő, dr. Nobel Sándor vezetésével, ők a képviselői az „általános cionista ideológiának”, mely meglepően veheti észre itt Erdélyben is, hogy mint húzták ki a talajt alóla, a különféle jobb és baloldali beállítottságú frakciók. Tétován állanak a nagy tumultusban és nem veszik észre, hogy ha nem állanak sarkukra, ha nem fogják idejekorán frontjukat ökonomikusan úgy beállítani, hogy az a jobboldali mizrachival együtt szoros nexusba lépjen, akkor leépítik majd azokat, akik baloldali velleitásokkal küldik harcvonalba az ifjuságot. Játszunk nyílt kártyákkal és ma már hála az Égnek, vagyunk olyan erősek, hogy bátran kimondjuk azt, amit eddig csak sutogva mertünk mondani. Ahogy künn az országban is, úgy az erdélyi cionista konferencián is, a veres szín kezd dominálni. Az Executive maga, amely ma ilyen beállítottságú Josef Sprinzákot, a cionista politikai ügyosztály vezetőjét küldötte ki a konferenciára, hogy megfelelően „informálja” a konferenciát és ezen keresztül úgy igyekezzék megszervezni már a luzerni kongresszusi választásokat, hogy azon lehet a baloldaliak legyenek többségben. Valljuk be, nyíltan és őszintén, hogy a baloldali, ugynevezett munkáspárt olyan erővel fekiüdt bele a harcba, hogy elsepréssel fenyegeti az összes közép- és jobboldali pártokat, ha csak idejekorán észre nem térnek, össze nem fognak és ha nem indulnak bátran harcba az új veszedelem ellen. Mert ismerjük a harci taktikát, amely azokat fűti, akik új színt akarnak adni az eddigi kétféle országépítésnek. Ezek előtt nincsen pardon és nincs „érdeme” annak, hogy a világ és Anglia szimpátiája a nem sokat mondó, de sokat cselekvő és jelentő klallnak és mizrachinak előlegezte mindazt a bizalmat, amelyet ma is élveznek.

A baloldal tulságosan előretört az egész cionista mozgalomban. Es mi bevalljuk, hogy fáj nekünk, amikor azt látjuk, hogy a Szövetség „váza”, amelyről legutóbbi számunkban irtunk, úgy telítődik meg, hogy a „hézagokat” a Hasomér Hacair elvét vallók foglalják el és egy szép napon azt veszi majd észre a Szövetség mai vezetősége, hogy nincs mögöttük senki. Nincsen senki, mert azt a végzetes hibát követték el, hogy

a legmegbízhatóbb mizrachi elveket vallókat nem úgy kezelték az utóbbi években, amely megfelelt volna annak a súlynak, amelyet a mizrachizmus kifele és befelé reprezentált. Elhanyagolták, mert azt hitték, hogy a „fiatalosság” feltörekvő ereje elegendő lesz ahhoz, hogy őket támogassák és elég alapot nyújtsanak arra, hogy biztonságosan intézzék a Szövetség s ezen keresztül a cionizmus ügyeit. Most már láthatja a timisoarai vezetőség, hogy végzetes hibát követett el, amikor nem vette elég komolyan a mizrachiban rejlő nagy erőt és azt hitte, hogy ha negligálja, többet nyer vele. Ma az a helyzet, hogy a mizrachisták annyira kedvetlenek, hogy a kiválás gondolatával foglalkoznak. Azt akarják, hogy egészen új és külön utakon haladjanak, mert úgy jobban közel tudnak férni ahhoz a zsidó réteghez, amely az ősi humuszt képviseli, legalább is erdélyi viszonylatban.

Hol van az a megmaradt kis erő is, amelyre Timisoara hivatkozni szokott? Hiszen annyi ereje sem volt már a mai vezetőségnek, hogy ne egy egészen baloldali vezért kapjanak a konferenciára, hogy ne Sprinzák, hanem dr. Kurt, Blumenfeld, vagy még Rav Meit Berlin, esetleg Rav Fischman is, mint mizrachista vezér jött volna le, a központ megbízottjaként. Az a körülmény, hogy az executive Sprinzákot küldötte ki Erdélybe, a legnagyobb arculcsapása volt a klall-eszmének és ezzel együtt a mizrachizmusnak is. Nem beszélve a jelenleg kívülálló revizionistákról is.

Igy állunk most Erdélyben. Divergáló erők, bizonyos tekintetben tanácstalan és erőtlenségű központ, amely mögöt nem állanak valódi erők, feltörő kiméletlen baloldali ifjuság és kedvetlen, új utakra vágyó vallásos cionisták.

Mi ezek után a konferencia tanulsága?

Bevalljuk, hogy korábbi lapunkban hangzott kritikai hangunk mellett, mélyen sajnáljuk, a timisoarai központ mai vezetőit, mivel vezérek ők, hadsereg nélkül. Tépik és tépázzák meglévő hatalmukat és nem tudják, hogy merről jöhet egy olyan szélrohám, amely elviszi őket a megsemmisülésbe. Mi, akik lelkünk mélyéig szeretjük Palesztinát és hívei vagyunk az építésnek, szeretnénk, ha Erdélyben legalább uira virulna a cionizmus, úgy mint egykor, csak nem a jelen időknek megfelelő új formák között. De ehez nem lehet a régi mesgyn haladni. Ma már új utakon kell járni mindazoknak, akik azt szeretnék, hogy minden tekintetben bekapcsolódják az erdélyi zsidóság eszméi-

leg és gyakorlatilag is, az új építésbe. Ezt csak úgy lehet, ha a megmaradt klall-erők most az utolsó percben összefognak a mizrachizmussal, magukhoz vonva az erdélyi revizionistákat is, kik a mérsékelt jobboldali politika hívei és nem engedik, hogy mind-egyik külön utakat keressen. Fogjon kezét ez a két „jobboldal”, hogy egyesült erővel küzdjünk a destrukció ellen. Fogjon össze a régi vezérkar, csak hogy a mai metódusoknak megfelelően. Ne hagyja, hogy felülke-rekedjék a hangos és harcias baloldal, hogy egy napon ők kerüljenek Erdélyben is a kor-mányrudhoz és letiporva minden közéletet, vallási meggyőződést, pirosra fessék az ed-digi kék-fehér lobogót. Össze kell fogni mindazokat a kipróbált erőket, akik hosszú évek tapasztalataival még mindig tudják a vezetés nehéz művészetét folytatni, minden polgári erőt összegyűjteni és felhalmozni, hogy a szervezet ellentálljon az új erők ki-méletlen rohamának.

Ez a tanulsága az erdélyi cionista kon-

ferenciának. Összefogni az erőket, a polgári erőket, az általános cionistáknak, meg a mizrachinak, hogy a jelenlegi vezetőség, amely-nek jóindulatu törekvése valószínű, tényleg ura legyen a helyzetnek és ne legyen kény-telen megfutamodni. Az Erdélyi Zsidó Nem-zeti Szövetség jövő perspektívája csak az lehet, ha együttesen építi ki a Mizrahi cso-port a klallal együtt a szervezeti keretet és nem engedik magukat majd kiebrudalni a pozíciókból ahogy az a világszervezetnél megtörtént. Erdélyben az a különös helyzet adódott, hogy a zsidó tömeg vallásos irányza-tu és ezért csakis az ezzel való szoros együttműködés biztosíthatja az E. Zs. N. Szövetségben, a polgári cionizmus stabilitá-sát. Ha nem így cselekszenek, akkor kény-telenek lesznek átadni a teret azoknak, akik úgy képzelik el az új cionizmus utját, amely lehet jó ut, lehet célravezető bizonyos szem-pontból — de ez nem a hamisítatlan zsidó ut és nem a mi céljaink felé vezet!...

A szövetségi konferencia izgalmas lefolyása

A zsidó kulturház termét délelőtt 11 órá-ra zsufolásig töltötte meg a közönség és a kis színpadon elfoglalta helyét a Zs. N. Sz. elnöksége, a vendégek és a helyi szerveze-tek megbízottai. A román királyi himnusz hangjai zengenek fel a színpadok mögötti gyermekkorusból, amelyet a közönség fel-állva hallgat végig majd Vermes Ernő hé-ber nyelvű beszédben nyitotta meg a kon-ferenciát.

Vermes Ernő köszönetet mondott a he-lyicsoportoknak, a szervezeteknek az áldo-zatos munkájukért. A 14-ik országrészi cio-nista értekezlet mind azt a sok szépet, jót és nemeset szimbolizálja, amit hűségese-zekek teremteni képesek.

Majd ismertette a konferencia felada-fait, megállapította, hogy az E. Zs. N. Sz. a többi zsidó szervezetekben és testületekben dúló testvérharcok idején is a legszilárdabb bástyája az erdélyi zsidóságnak.

— Ma már alig van egy fontosabb pont, Erec Jisraelben, ahol ne találkoznának innen való testvéreinkkel. Mindannyian jól helyezkedett el, mindegyik megelégedett, még az erdélyi faluban, Kfár Giedonban élő tizenegy család is. Erec Jisrael már gazda-sági szempontból tényező, melynek jelentő-ségét a világkereskedelem felismerte, a vi-láglapok is kénytelenek foglalkozni azokkal a gigantikus teljesítményekkel, melyek a mi büszkeségünk és melyek minden propagan-dánál hatásosabban hirdetik, hogy amig szerte a világon mindjobban tért hódít a gond és a bizonytalan jövő miatti aggodalom: ott az ősök földjén, ha verejtékes, ne-héz munkát is végez az új jisuv a lelkesza-badság felemelő, boldogító érzésén kívül tudja és tapasztalja, hogy fáradozásainak van gyümölcse!

— Aránylag ifjú mozgalmunk oly gaz-dag tartalommal és oly óriási léptekkel halad előre, hogy még annak is, aki évtize-dek óta benne él, nehéz a fejlődési folyama-tot követnie. A cionizmus, mely megszűnt az élharcosok mozgalmá lenni, de amely las sanként népmozgalmá fejlődött ki, hogy regenerálja a zsidóságot szellemi téren és előkészítse az ereci életre. És ismét betelje-sült Herzl prófétai jóváindulása, hogy eljön majd az idő, amikor Erec Jisrael lesz sok galuti zsidónak egy új Amerika, ahonnan a hozzátartozóktól várják majd a segítsé- get, aminthogy már mi is számtalan esetről tudunk, amikor az Erecből támogatás érke-zik rendszeresen erdélyi rokonokhoz. És csak fáj a szívünk, hogy mindezt a sok szé-pet és felemelőt nem érthette meg az a fér-

fiu, akinek 75. születésnapját a közelmúlt hetekben az egyetemes zsidóság ünnevelte.

Beszédét azzal fejezi be Vermes Ernő, hogy a zsidó apa Erec Jisraelben születen-dő gyermekének kérdéseire büszkén vallhat ja majd, hogy ott volt a küzdők soraiban és hozzájárult ahhoz, hogy megbecsülést sze-rezzen a zsidó népnek és nyugodt országot a földön, ahol szabadon kiélhesse magát.

Majd Grünwald Károly, a targumuresi helyicsoport elnöke üdvözölte a város ösz-szes cionista szervezetei nevében a konfe-renciát.

Dr Fischer Tivadar, az E. Zs. N. Sz. diszelnöke az Országos Zsidópárt elnöke, tartotta ezután a következő üdvözlő beszé-det:

— Az én szerény felfogásom szerint a cionizmus lényét ama törekvések hordják magukban, melyeknek célja, hogy a zsidó nemzeti lét normalitása és teljessége egy, az emberiség tökélyének irányában fejlő-dő palesztinai civilizáció és annak nemzet-közi kihatásai által nyerjen biztosítást.

— Meggyőződésem szerint a zsidó mun-ka elsőbbsége a palesztinai zsidó munkaadó számára egy, a cionizmus lényegén alapu-ló categoricus imperativus, amelyet ilyenül minden cionistának ha beállítottasága száz-százalékosan kapitalista is, el kell ismernie.

— Az erdélyi cionista mozgalomnak Zsidó Nemzeti Szövetség név alatt és az ezen névnek megfelelő munkakörrel való megszervezése kezdettől fogva az erre vo-natkozóan a cionizmus lényegéből adódó dualizmusról alkotott felfogásunkban gyö-kerezett, ennél fogva e szervezet a szóban-forgó névről való lemondás által semmi- esetre sem hozhatná közelebb a cionizmus lényegéhez, hanem valószínűleg inkább eltá-volítottatná tőle.

— Azzal a kívánsággal zárom hát sza-vaimat, hogy a cionista mozgalom történeté-ben e konferenciára, az általa teljesített munka értékének alapján, joggal legyen alkalmazható az a megjelölés, amelyet a „jád”, az utmutató kéz szimbolizál!

Dr Löwi Ferenc a targu-muresi status-quo hitközség főrabbiája tartott ezután lendü-letes beszédet.

— 1904-ben — mondta — a targumu-resi Kulturpalotában tartottuk meg az első cionista konferenciát. Miután üdvözlő beszé-dem elhangzott, felszólaltak híveim táborá-ból sokan és mondták: mit keres a mi fő-rabbink a cionisták között? Most, 31 év után újra cionista konferenciát köszöntünk és uj-ra mondani fogják egyesek vagy talán töb-

bek is, hogy mit keres a rabbi a cionista konferencián. Ezeknek azt válaszolom, hogy a helyem ott van, ahol a zsidó néper-t, a nagy zsidó közösségért folyik a munka.

Sennensieb Béla a hitközség, Rottmann Mór héber nyelven a Chevra Kadisa, dr Löte Lajos az Árvagondozó, Révész Zsig-mond az Avodah-klub, Czitrom Béláné a Nőegylet, Reinfeld Miklós a Poale Czedek nevében üdvözölte a konferenciát.

Dr Klompuszné a Keren Hajjeszod kura-tóriumának nevében a következő beszé-d-ben üdvözölte a konferenciát:

— Nagyon megtisztelő reám, hogy a Keren Hajjeszod kuratóriuma nevében üd-vözölhetem az erdélyi cionistákat és 14-ik konferenciájukat.

Vermes Ernő ezután Jozsef Sprinzak-nak, a cionista Actions Comité alelnökének, a Histadrut egyik vezetőjének adta meg a szót. Sprinzak lendületes, gyönyörűen fel-épített jiddis nyelvű beszédben üdvözölte a konferenciát és ismertette néhány meg-kapó képpel a cionista országépítés ideoló-giáját és belső tartalmát.

— Örömmel üdvözölöm ezt a konferen-ciát, mely egyedülálló az összes konferen-ciák között abban, hogy az összes cionista pártokat egyesíti.

Végül Nobel Sándor dr tartotta meg gyászbeszédét az elmúlt év halottairól. Báró Rotschildot, Chaim Nachmann Bialikot, Kre menetzkit, Schemarjahu Lewint, a cionista hőskorszak legendás vezérét, a tüneményes szónokot, Jakobsont, a zsidó diplomatát. Az erdélyi cionizmusnak nagy veszteségét, dr Deutsch Mórt és Blum Zsigmondot méltatta kegyeletes szavakkal.

Végül Tihanyi Dezső olvasta fel a kon-ferenciához intézett táviratokat és ezzel az ünnepélyes megnyitó véget ért.

Vasárnap délután a konferencia bizott-ságai folytatták tárgyalásaikat. Este a zsidó Kulturházban a delegátusok és vendégek tisz-teletére előadás volt, majd hétfőn délelőtt fél 11 órakor megkezdődött a plenáris ülés-en az általános vita, amelyen dr Nobel Sándor elnökölt. Dr Brizsker Ezekiel tar-totta meg héber nyelven hebraizációs referá-tumát, amelyben kifejtette, hogy a héber nyelv általánossá tétele a legfontosabb ténye-zője a cionista mozgalomnak. Rámutatott az iskolákban folyó hebraizációs munka sze-gényességére, majd tanítók kiképzését és a héber kultúra terjesztését követelte.

Rosenstock tanár (Oradea) ugyancsak héber nyelven reflektált a referátumra, majd óriási érdeklődés és lelkesedés közepette dr Rosenberg Oszkár, Einhorn Efraim, Bosko-vice Ignác szóltak hozzá, ugyancsak héber nyelven a kérdéshez. Széleskörű, imponáló héber nyelvű vita fejlődik ki a referátum körül, majd nagy lelkesedés és tapsvihár közepette a konferencia határozatot fogadott el, mely szerint országsszerte megalakítja a Brit Ivrit Olamitot, helyi csoport rendszer-rel építve azt ki és elhatározta, hogy az er-délyi iskolák számára tanítókat képeztet ki a cernauti héber tanítóképző intézetben. A konferencia az iskolák, hitközségek hebrai-zációjának érdekében lépéseket fog tenni.

Dr Löwi Lajos (Jiboiu) az alapok bizott-ságának jelentését terjesztette be. Bárdos Imre dr (Oradea) a Keren Hajjeszod mun-kájával szemben legnagyobb megelégedését fejezi ki. Dr Engelberg Dezső bejelenti, hogy megalakult az erdélyi Klal A. csoport (az általános cionisták progresszív szárnya) amelyhez az összes Hanoár Hacioni csoportok csatlakoztak.

Dr Kirschner Arnold (Lugoj) az alapok jóvedelmének fokozásáról beszél. Dr Erdé-lyi Emil és Darvas Mór (Tg.-Mures) ugyan csak az alapok munkájával kapcsolatosan tesznek praktikus javaslatokat.

Kesztenbaum Miksa (Oradea) sajnálat-tal konstafálja, hogy a konferencia rendezői nem respektálták a szombatira vonatkozó szabályokat. Örvend az alapok fejlődésé-

(Folytatása a 7-ik oldalon.)

HETI GLOSSZÁK

A szovjet agyonütötte a zsidó tradíciót és magát a zsidóságot is

Hírek jönnek a szovjet világból, ahol 3 millió zsidó él. Hírek jönnek, amelyek azt mondják, hogy az ottani zsidóság mindjobban hozzádomul az ottani viszonyokhoz. Bizonyos, hogy azok a típusok, amelyek oly nagyszerűen élnek tovább a Percz, Mendele, Solém Aléchem, Reisen és Salom Asch novelláiban és regényeiben, mindjobban eltűnedeznek. Már nem az a témakör, ami volt, mert hiszen az egész orosz élet tempója megváltozott és ami még 20 évvel ezelőtt az orosz-zsidó romantikát jelentette, az ma már eltűnt a szovjet rezsim alatt.

Egy szovjetorosz jiddis író, egy Jichak Fefer nevű nemrégiben előadást tartott az ukrainai írók szervezetében, amelyben többek között azt mondotta: „szerencsére a proletár Oroszországban meghalt mindaz, ami lényegét alkotta a régi orosz-zsidó életnek. Megszűnt a „stétli“ fogalma (az orosz kisváros) és megszűnt a „trern“ (a könnyek) meghatározó romantikája. De természetesen az is — ezt már nem mondja az orosz író — hogy elveszett a zsidó otthon fogalma is, meg a zsidó szívé, forradalmasítva lett az egész zsidó élet, de megszűnt a „luftmensch“ fogalma is, mert magát a levegőből élő típust is kiirtotta az új rezsim. Új írók, akiknek nevei ismeretlenek előttünk, már új típusokról írnak, akiket szintén nem ismerhetünk.

Ahogy innen messziről látjuk, valóban eltűntek a régi romantikus kisvárosok, meg a sós könnyek, megszűnt a zsidó kispáros, kis szatócs, fuvaros, kispolgár fogalma. A szentimentális „könnyek“ is másképpen folydogálnak a szemekből és új szenvedések jöttek felváltva a régiéket. A zsidók elvesztették a stétli, elvesztették a könnyekhez való jogukat, de nincs már zsidó élet sem ott. A szovjet kiirtotta a zsidó tradíciókat, ami olyannyira drága számukra. Egyszerre ütötte agyon: a zsidó kisvárost, a zsidó könnyeket — és magát a zsidóságot is.

— Sorjegyképviselőket keres Erdély városaiban Economia Colectura prinripala-Cluj. Piata Uniri No. 23.

lebarolni, lé- és naptüdőzni csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekente magát Nivea crémnel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínű lesz tőle bőre.

Levegőre és napra csak **NIVEÁ-val**

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lei / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lei

Beiersdorf & Co. S. A. R., Bragan

A jó görög zsidócskák

A nemrégiben lezajlott görögországi forradalomban a zsidók minden fenntartás nélkül a kormányt támogatták. Tették ezt részben meggyőződésből, de azért is, mert hiszen a venizelisták antiszemita programmal indultak a harcba, s azt sem felejtették el, hogy a kormány sok minden jót ígért, a forradalom leverése utáni időkre. Amikor győzött a kormány, valóban sok dícsimnuszt kaptak a görögországi zsidók. De csak dícséretet, mert amikor a választásokra került a sor, akkor bizony a beígért mandátumoktól elütötték őket. Igéretet, ígéretet, de amikor rákerült a sor, akkor alkudni próbáltak. Végül a zsidók „önként“ lemondtak arról, hogy mandátumhoz ragaszkodjanak.

Érdekes, hogy miképpen történt ez az „önként“ való lemondás? Tsaldaris miniszterelnök egy manifesztumot bocsájtott ki, amelyben különösen kiemeli a saloniki-i zsidó politikusok derék magatartását. Példával jártak elől — mondja a miniszterelnök — a politikai iskolázottság és politikai emelkedettség szempontjából. Főleg Isak Sciaky magatartását emelte ki, akinek még több joga lett volna egy mandátumot

igényelni, mint bárki másnak. De „lemondott“ róla. Lemondott azért, mert így kívánta a kormány. Mert ezzel megkönnyítette a kormány helyzetét. Megkönnyítette, de vajjon, mivel könnyített a görög kormány a zsidók helyzetén? Mert, hogy ott nem lehetnek rózsás viszonyok, arra példa a saloniki-i Palesztina-hivatal ostroma. Ahol jó dolguk van a zsidóknak, ott nem erőszakolják, hogy minél előbb kimehessenek onnan. Valószínűleg nincs olyan jó dolguk és hiányzik nekik a parlamenti képviselői kivül, valami más is. Például biztos kenyér. Megélhetés, életlehetőség. És ebből a szempontból majdnem mindegy, hogy ül-e valaki az athéni parlamentben, vagy sem. Mindenesetre jobb volna ha ülne... de ők jó fiúk, ők erre az „enyhe nyomásra“ lemondottak a jogukról. Bizonyára nem tehetek egyebet...

King - a csodaszénátor

Hetekig ment mindenfelé a moziban egy dzsungel film. Címe: King-Kong volt. Kong király. Egy ilyen „király“ a naivitásnak az a King nevű amerikai szenátor, aki az ortodox rabbik legutóbbi kongresszusán beszédet tartott, amelyben elmondotta, hogy mint a szenátus külügyi bizottságának tagja, legközelebb indítványt fog tenni, hogy az Egyesült Államok szüntessék meg a diplomáciai összeköttetést Németországgal. S csak akkor vegyék fel ismét a kapcsolatokat, amikor Hitler országa lemond a faji és vallási üldözésekről.

Ugyilátszik King szenátor nem a földön él, hanem valahol a holdban kalandozik. Mert talán azt hiszi a szenátor ur, hogy úgy van a népek közötti kapcsolatokkal is, mint az egyes emberek közötti érintkezés? Ha valaki úgy bánik a férfiakkal, nőkkel, gyermekekkel ahogy most a németek teszik, sohasem állana szóba velük senki. Kiközösitenék az emberi társa-

Baia-Maren

megnyitottam

orth. kóser éttermemet,
ahol jó kosztot pontosan
szolgálom ki

Kérek szíves támogatást

Herskovits Samu
Baia-Mare, a Liget pavillonjában

Keleti zsidó legendák

A denunciáns

Rabbi Jichock Chajes akit úgy ismernek széles körben, mint Icikl Drohobyczer, kortársa és kollégája volt Bál Sémnek, aki a chassidizmus alapítója volt és híres kabalista.

Drohobycban, Icikl rabbi rezidenciájában élt akkortájt egy Dávid Laufer nevű zsidó, aki Bielszky grófnál, Drohobyc uránál nagy tekintélynek örvendett. Egy szép napon a gróf parancsára elzártak egy zsidót, mert nem fizette ki falusi kocsmájának bérletéért járó díjakat. Amint akkoriban szokás volt, a bezárt ember nem csak egyszerű szabadságvesztést szenvedett, hanem „joga volt“ a főurnak bármit is tenni vele, még azt is, hogy életfogytiglanra ott tartotta a fogdában. Laufer Dávid azonban közbelépett és sikerült szabadlábra helyeztetni az elzárt hitsorsost. Erre azután Icikl rabbi azt izente Laufer Dávidnak, ha bármikor bajba jutna, jöhet hozzá segítségért és ha meg is halna, akkor megkeresse fel sírját, mert akkor is megmenti majd minden környező veszélytől...

Icikl rabbi meghalt és Laufer, amikor csak valami baja-gondja volt, felkereste a rabbi sírját, hogy az őt. Ezután valami szokatlan eset történt. Laufer vi-

tába keveredett a zsidó hitközség előjáróságával és az eset a rabbinátus elé került, amely azután a hitközség javára döntött. Laufer ekkor elhatározta, hogy ezért bosszút áll az egész zsidó közösségen, és denunciáns lett. A régi lengyel államban egyen joguk votak a zsidók, azonban mindenkor ki voltak téve a helyi hatóságok önkényének és basáskodásának. Laufer előtt, mint zsidó előtt ismereteseke voltak valamennyi kedvezések és rendelkezések kikerülése, amely a zsidóságot mint közösséget és mint egyes embereket többé-kevésbé megillette, illetőleg nem illette meg. Ezért nagyon keményszívűnek mutatkozott zsidó testvérei előtt. Amikor már minden kísérlet csütörtököt mondott, amely azt lett volna hivatott elintézni, hogy Laufer hagyjon fel nagyon káros tevékenységével, akkor néhány fiatalember elhatározta, hogy erőlyesen végezni fog ezzel az árulóval.

Erre vonatkozó kísérleteik azonban sohasem sikerültek. Amikor el akarták csipni és bosszujukat rajta kitölteni, elrohant Icikl rabbi sírjához és ezzel sebezhetetlenné vált. Egy láthatatlan hatalom mindenkor megvédte és üldözőinek ellankadt a keze, amelyet rá emeltek.

Laufer így védettnek érezte magát és üzelmeit mindég merészebben és merészebben üzte. A zsidók elleni hajsza napról-napra jobban elfajult és a zsidó közönség

nagyon szenvedett a denunciálások miatt. Ekkor végre a rabbinátus rendkívüli elhatározásra jutott. Tíz nagyon vallásos ember kíséretében, akik előzőleg három napon át szigorúan böjtöt tartottak és a kabalisztikus tisztálkodásnak vetették alá magukat, elmentek a rabbi Icikl sírjához. Ott imádkozni kezdtek és kérték az elhunyt rabbinagságot, hogy mentse meg őket, ennek a denunciánsnak erőszakosságaitól, mert nem bírják ki már annak gonoszkodásait. „Tudjuk jól, hogy Te Szent Férfiu nem másítod meg adott szavad. De mi nem bírjuk tovább ennek az árulónak — a Te védencednek — árulásait“.

Nemsokára újabb nagy szenvedést zu-dított Laufer a hitközségre, egy árulása folytán. Amikor azután a zsidó negyedben mutatkozott, ismét üldözni kezdtek, mire ő amint szokta — a rabbi sírjához menekült. De most nem találta meg azt. Végso kétségbeesésében rohant a sírkertben fel és alá, de a nagy caddik helyét nem bírta megtalálni. Ekkor találtak rá üldözői és addig verték, amíg kilehelte lelkét. Amikor pedig az árulót a tett helyen elföldelték, vették csak észre, hogy az alig néhány lépésnyire volt a rabbi Icikl sírjától és az egész esemény tőle nem messzire játszódott le...

Igy érte utól a nemezis, az árulót.

dalomból és üldöznék, amíg élete tart. Rendes társaságból kikergetik az olyan nyers, durva embereket, mint hitlerék. Akik szavukat nem tartják, akik aljas cselekedetek egész légióját követték és követik el. De egy nép vezetőivel szemben másképpen cselekszenek. Miniszterekkel, kormányokkal másképpen beszélnek. Ezekkel nem szakítanak oly könnyen. Ezekkel leülnek akkor is tárgyalni a zöldasztalhoz, ha a partner keze még véres is, a kiontott vértől. És ha az üldözöttek halálhörgése behallatszik az ablakokon, akkor nem hallanak semmit. Süketek lesznek. Mert az államrezon ezt kívánja. King ur nem való szenátusba. Tulnaiv ahhoz, hogy szenátor legyen. Ilyen becsületes mentalitással az ember menjen a tó partjára halászni. De ne proponáljon ilyen egészséges dolgot, mint a németekkel való szakítás. Mert ezt az USA politika nem teszi meg. Talán nem is teheti. Mert más morál van az államok között és más az emberek között.

Sajnos...

**Nyári melegben
csecsemőknek 1. számú
felnőtteknek 3. számú**

Szofér **híntőpor**
kell

Minden megváltozott

A külföldi németnyelvű zsidó lapokban, főleg a bécsiekben hetek óta érdekes hirdetések jelennek meg:

Jöjjön velünk Krakóba! Jöjjön Csernovitzba!

És a hirdetések azt dokumentálják, hogy a zsidók nem csak a fjordokhoz és nem csak az adriai tenger partjára mennek társasutazni, hanem mennek Lembergbe kéver oveszre és Csernovitzba, meglátogatni a régi gimnáziumi falakat, amelyeket talán 20 esztendővel ezelőtt hagytak ott, amikor az orosz invázió elől elmenekült. Milyen furcsa változása ez a sorsnak? Bécsből társasutazást kell rendezni, a régi osztrák Lembergbe, vagy Tarnovba, amely ma Lengyelország integráns része, vagy Dorna Vatrára, amely viszont idetartozik hozzánk.

Társasutazás keletre. Közös utlevéllel — ahogy a prospektus mondja. Indulás július 7-től kezdve egész nyáron. Egy nyár a lebergi strandon. Ha van ott strand. Vagy week-end Plock-ban, esetleg Ivangorodban, ha van ott week-end? Vagy a városi uccákon át ödöngeni és keresni Salom Asch regényalakjait, vagy a galíciai kisvárosban, a régi régi bal-ágolet...

Modern korok — új epidémiája a társasutazás. Praktikus is, meg jó is. A zsidók ebből is kegyeletet csinálnak. Maholnap új hirdetés jelenik meg a bécsi lapokban.

Jöjjön velünk kéver oveszre Krakóba! Kitűnő ellátás. Platzkarte, biztosított szállodák. Jól fogja érezni magát. Felejthetetlen lesz Önnek ez az élmény. Jöjjön öreg anyja elhagyott sírjához! Még ma jelentkezzék. Nehogy lekéssen!

Idők jele! Oh...

Penzio WEISS

ABBAZIA (Italia)
(ezelőtt Laurana) **ortodox KOSER** családi ház minden komforttal.
Elismerten kitűnő konyha

Napi penzió 20 lirától

A berni per és annak történelmi előzményei

Tanulmány a „Cion bölcseinek jegyzőkönyve” hamisítványáról, szerepéről és tragikus kihatásairól

IV.

Az a nagy per, amelynek során Bernben ítéletet mondott a bíróság, még a múlt év októberében kezdődött. A pert tulajdonképpen a svájci antiszemita alakulat — az ugynevezett nemzeti front — öt vezető embere ellen indították, azon a címen hogy az általuk terjesztett „Eidgenosse” és „Eiserne Besen” című újságok mellékleteként a „Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve”-t is terjesztették. A pert a svájci zsidó hitközségek szövetsége indította meg, a keresetben azt kérvén, hogy a bíróság a legszélesebb körű bizonyítási eljárás lefolytatásával állapítsa meg a jegyzőkönyvek valóságát, ellenkező esetben pedig minősítsék azt szennyiratnak és a svájci törvények szerint terjesztésüket tiltsák be, terjesztőiket pedig büntessék meg. Világos, hogy ez a per csak a formai keret volt, lényege, célja pedig, hogy a svájci független bíróság, nemzetközi tekintélyével bélyegezze meg azt a hallatlan eszközökkel üzött antiszemita propagandát, amely Németország teljes anyagi és — ha szabad használni ezt a kifejezést, — erkölcsi segítségével az egész világot a zsidóság elleni gyűlöletre akarja hangolni. Ez az agitáció már a szabad Svájcot is kikezdte, amely állam magas értékű valutája és a rossz gazdasági viszonyok folytán szintén nehéz napokat él át. Belső társadalmi struktúrájában igen komoly erjedés megy végbe. Munkanélküliség ütötte fel a fejét. Agrárkrisis van. És a deviza korlátozások miatt az idegen forgalom megcsappanása következtében komoly elégtelenség mutatkozik. A határon lesben álló nemzeti szocializmus, nem rest ezt a lélektani és gazdasági helyzetet a maga számára kiaknázni. Svájcban is felütötte fejét a német fajvédelmi agitáció. Csakhogy ott kissé komplikáltabb a helyzet, mert három nemzetiség német, francia és olasz lakja évszázadok óta, békességben és ezeket egymás ellen uszítani nehéz feladat. A zsidó-kérdés azonban az a keret, amelyben egymásra találhatnak, a zsidó az, akit mindhárom egyformán gyűlölhet, sőt ebben egymásra is licitálhatnak. A náci-pénzen alapított fajvédelmi sajtó elkezdte a — gyengébb ellenállás törvényénél fogva — ismeretes módszerek szerinti uszítását és rágalom hadjáratát. Svájcban szerintük az ország 20.000 főnyi zsidója lett az oka minden bajnak. Az a zsidóság, amelynek lélekszáma 0.06 %-át teszi ki Svájc összslakosságának. De nemcsak a svájci zsidóság okozta a svájci bajokat, — mondják — hanem az egész világ zsidósága, akik felidéztek a világháborút, hogy annak romjain megalapítsák világuralmukat. Lám, Németország kiszorult a Népszövetségből és helyette Litvinov és a többi zsidók vomultak be. És a jámbor svájci, aki erről sohasem hallott, sőt a világ összes forradalmárainak, száműzöttjeinek, politikusaiknak, utópistáinak helyet és védelmet adott és aki a vendég menekült pénzt elfogadta, de eszméivel nem törődött, most bedőlhet ennek. Mikor a gazdasági válság beköszöntött, ahogy Fényes László fejezi ki: „egy furcsa hullót kezdett érezni a hátán, a bizonytalanságot”. Megoldás és felelet helyett kapott egy felhívást az „Eiserne Front” vezetőségétől, hogy csatlakozzék a zsidók elleni küzdelemhez, mert

csak a zsidók kiszorítása hozhatja meg a jó létet. Ellenkező esetben a zsidók a nemzetközi tőke segítségével a gazdaságilag legyöngyült Svájcot is le fogják tiporni. Ime itt a bizonyíték igazságunk mellett „Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve”, amely világosan kijelöli a zsidóság feladatát, mert hiszen a világuralom elérése a végső cél.

A valóságban tehát az antiszemitizmus maga ült a vádlottak padjára és azzal való leszámolás volt a per igazi célja. Az antiszemitizmus képviselői meg is értették ezt, és „leghivatottabb” reprezentánsait küldte k. a berni küzdőterre.

Ha csak azt említjük meg, hogy Fleischauer alezredes öt napon keresztül beszélt a zsidókérdésről, a gyűlölet és a vádaskodás oly hatalmas erejével, hogy a törvényszéki szakértő, Loosli neves svájci író „bárcsak el

Jégszekrények,

minden nagvságban legolcsóbb áron **Standard vasbutergyár**, Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmuhely)

lenségei példát vennének róla” szavakkal jellemezte, akkor fogalmunk lehetne arról, hogy mennyire tisztában voltak az antiszemiták azzal, hogy a játék itt egészen komoly lett. Maga a „Völkischer Beobachter” írja a berni perről szóló cikksorozatainak egyikében: A küzdelem a törvényszék előtt a következő haditerv szerint vezetessék.

1. Störungsfeuer: a zsidóság egész frontjára.

2. Trommelfeuer: a jegyzőkönyv egyes fejezeteire és végül

3. Punktfeuer: a világuralmi törekvésekre, azzal a jelszóval:

Das Judentum dari nicht lange unter uns geduldet werden!

A perben szereplők mindegyike a svájci hitközség képviselőjén kívül szintiszta áriák, keresztények voltak. A zsidók által megnevezett szakértő, Baumgarten bázel egyetemi tanár, aki azelőtt Frankfurtban volt egyetemi tanár és aki a Hitler-uralom kezdetén önként távozott el Németországból és akinek Svájc azonnal katedrát ajánlott fel. — A vádlottak szakértője az említett Fleischauer alezredes volt. Fleischauer kiadója az antiszemita U. Bodurag Verlagnak, továbbá a Welt-Dienstnek, kiadója az ugynevezett Sigilla Veri, árja lexikonnak, amelynek négy kötete kizárólag a zsidóság kérdésével foglalkozik és amely csak becsfetszóra és kizárólag árják részére adható tovább.

(Folyt. köv.)

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja mindenemű járványos és fertőző betegségektől

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSIROM SÁNDOR

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Siwan 20. Junius 21.

Szombat: Siwan 21. junius 22.

Heti szidra: בהעלותך

Heti haftora: רני ושמי
פרק ב'

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8:25

gyertyagyújtás 8:30

Istentisztelet kezdete 8:40,

Szombat befejezése 9:35.

Meghalt Dr Semarja Lewin

Megdöböntő gyászos hír jön Palesztinából. A zsidó újjábredés nagy és kiváló harcosa, dr Semarja Lewin Haifában meghalt.

Vele ismét elveszítette a zsidó népi mozgalom egyik legnagyobb harcosát. A cionista mozgalom egyik legrégebb vezetője volt. Semarja Lewin nagy talmud-tudós és gaon is volt, a szó legszorosabb értelmében, aki az utóbbi évtizedekben egész életét a zsidó nép szolgálatába állította. Nagynevű pionírja volt népének, aki keményen harcolt a zsidóság jogainak elismeréséért és uttörője volt a cioni eszmének és a héber nyelv előretörésének.

Barátjának, dr Löwnek haifai szanatóriumában tartózkodott épen, a legjobb hangulatban és egészségben, amikor hirtelen szívéhez kapott és mielőtt még az orvosok segíthettek volna rajta, meg is halt.

A kiváló férfi halálának híre pillanatok alatt terjedt el Palesztinában és az egész zsidó világban és mindenütt a legnagyobb részvétet keltette. Egyike volt a legkedveltebb és legtiszteltebb zsidó személyiségeknek, úgy a gáluti országokban, mint Palesztinában. Halálát követő reggel ledöngött el temetése, valamennyi haifai utat lezuhant a redőnyeit, amikor holttestét a pályaudvarra vitték, hogy különvonaton Tel-Avivba szállítsák. A tel-avivi temetésen sok tízezer ember vett részt és sirját Achad Haam és Bialik mellett temették ki. A Jewish Agency-hez és a Waad Leumi-hoz rendkívül sok részvétnyilatkozat és távirat érkezett a világ minden részéből.

Életrajzából tudnunk kell a következőket: 1867-ben Swisloczban (Minsky kormányzóság) született, 15 éves koráig csak talmudi tudományokkal foglalkozott, majd a kónigsbergi és berlini egyetemekre járt, ahol 1900-ban doktor phil. avatták. Grodnoban és Jekaterinoslavban rabbinusi állásokat töltött be, majd hitszónok lett Vilnában. Mindenütt intenzíven foglalkozott zsidó politikával, főképen a zsidóság nemzeti kulturájával. Fáradozásainak volt köszönhető, hogy a héber nyelv mindinkább tért hódított. Előadásai mindenkor nagy közönséget vonzottak. Vilnai tartózkodása alatt (1901—1906) egy orosznyelvű lapot adott ki, „Nowoja Zaria” címen, amely főleg zsidó érdekek szolgálatában állott. 1906-ban дума-képviselő lett, ahol néhány nagy feltűnést keltett beszédében védte az üldözött orosz zsidóságot. Közben élénk publicisztikai tevékenységet is kifejtett. A Chovové Cion mozgalomban élénk tevékenységgel vett részt annak megalakulásától kezdve. Motzkinnal együtt a berlini orosz zsidó diákmozgalom élén állott és annak vezetője volt.

A VI-ik cionista kongresszuson mint az

Uganda-terv nagy ellenzője tünt fel, de a többi kongresszusokon is élénk tevékenységet fejtett ki. 1905-ben a kölni évi konferencián elhatározták, hogy egy orosz központi irodát szerveznek, amelyet egy három tagú executive fog vezetni. Ennek egyik tagja Lewin lett. Akkor alakult meg „Das Jüdische Volk” című zsidó hetilap is.

1903-ban Németországba költözik és a „Hilfsverein der deutschen Juden” szervezet vezetője lett. A palesztinai technikai főiskola alapításában is élénk részt vett. A szükséges pénzüsszeget csaknem teljes egészében ő gyűjtötte. Neki sikerült megnyerni a cionista mozgalom számára Jakob Schiff és prof. Schächter ismert zsidó filantropokat is. A világháború éveiben beutazta Amerikát és Kanadát, ahol lelkesítő beszédeket tartott a cionista eszme érdekében és heves sajtó-propagandát vezetett a zsidó nemzeti otthon érdekében. Fáradozásainak eredménye volt az is, hogy számos amerikai városban újabb zsidó intézmények létesültek. 1920-ban Németországban és Lengyelországban nagy agitációs körutakon és a világkonferencián az AC tagja lett. Amikor a Keren Hajjesodot megindították, akkor is a legelső között volt, akik annak érdekében dolgozni kezdtek.

Könyvei közül említendők az 1896-ban kiadott „Siwath Jiszrael”, majd New-Yorkban „In muchome Zeit” című könyvben összegyűjtötte megjelent különböző háborús írásait. 1924-ben Palesztinában költözött, ahol ezután kizárólag a héber irodalomnak és kulturának szentelte életét. Bialikkal együtt a „Dwir” nevű nagy kiadóvállalatot létesítették. Az utóbbi időben visszaemlékezéseit kezdte kiadni héber nyelven, amelyből néhány kötet már meg is jelent, de egyidejűleg német-angol és jiddis nyelven is kiadják. Az utóbbi években „jogszerinti” tagja volt a nagy AC-nak. Halála érzékeny veszteség a zsidóságra nézve, mert egy kiválóan képzett, lelkes vezetőjét veszítette el. Zichrainaj livrocho.

— Aranylakodalom. Lélekemelő ünnepségben volt része a löcsei vallásos zsidóság egyik legrégebb családjának. Braun Fülöp ünnepelte nejével Stehr Linával együtt, házasságuk 50-ik évfordulóját. Braun Fülöp sokat foglalkozott a zsidók közérdekeivel, ami nála családi tradíció is, mert már apja Braun Kálmán a 60-as években tiszteletbeli rabbija volt a löcsei hitközségnek. A löcsei ortodoxia megerősödése ennek a családnak köszönhető. Braun Fülöpöt és családját a ritka évforduló alkalmával sokan keresték fel jókívánságaikkal.

Küldje gyermekét és jöjjön On is nyaralni a SCHWARTZ orth. kóser pensióba

Püspök fürdő

Felnőtteknek napi pensio 120 leitől,
gyerekek havi 2200 leiert lakást
5-szöri bő ellátást és állandó
fe ügveletet kapnak.

— Terror a litván kisvárosokban. Kausas. A belügyminiszterhez panasszal fordultak Kurschan városka zsidó lakói, amelyben panaszolják, hogy a zsidó lakókat támadják a városka lakosai. Egy év óta elviselhetetlen a terror, amelyet el kell szenvedni a városka lakosainak. A miniszter ígéretet tett, hogy bevizsgálja a panaszt és orvosolni fogja. Litvánia zsidósága reméli, hogy a segítség ki fog terjedni a tauroggeni és schauleni kerületek zsidóságaira is.

— Házassági hír. Stern Rózsika Osorheiu (Fugyivásárhely) és Hammer Vilmos Petrosani f. hó 2-án Tel-Avivban tartották egybekelési ünnepélyüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Eljegyzés. Nagy és előkelő közönség részvételével tartotta eljegyzését Sternhell Emil ismert vasbutorgyáros bájos leánya Magda, Fuchs Mórral, Fuchs Dániel mediási nagykereskedő fiával. Az eljegyzésen számos rabbielőkelőség vett részt, közöttük a vőlegény nagybátyja Fuchs Benjámin főrabbi is, aki az eljegyzésen tartott beszédében kiemelte annak jelentőségét, amikor egy olyan házasság jön létre, ahol a menyasszony a híres Kszaf Szofer egyenes leszármazottja, míg a vőlegény is az igazi hamisítatlan ortodoxia humuszában nevelkedett mint bold. eml. Fuchs Mór oradeai főrabbi unokája. A jegyespárt számosan üdvözölték.

Glück Erzsikét eljegyezte Neumann Andor, a Bihormegyei Takarékpénztár tisztviselője Oradeán. (Minden külön értesítés helyett.)

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togonal-tabletta.

Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában.

Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

— Tragédia. Tribergben (Schwarzwald) élt egy tekintélyes orvos: dr Wagner, akinek zsidó felesége volt. Az asszony a környék jótevője volt. Mikor a Harmadik Birodalom beköszöntött: az orvost felszólították, hogy váljon el, de ő nem akart. Erre valóságos hajsza indult meg ellene, melynek az lett a vége, hogy 9 hónapos gyermekükkel együtt öngyilkosságot követtek el Wagnerék. A gyermek meghalt, a szülőket azonban megmentették és az orvost egy évi fegyházra ítélték. A büntetés kitöltése után külföldre akartak menni, de nem kaptak utlevelet. Tribergben maradt és a praxisa újra javulni kezdett. Erre azonban újra szervezett hajsza kezdődött. Leköpték, ajtaját besározták, ablakait betörték, lakása csengőjét elvagták, a középiskola diákjait betanították, hogy gyermekgyilkosnak szidalmazzák. A házaspár néhány hét előtt Gutach b. Hornbergbe utazott, ott megállt. Reggel a szállóban megmérgezve, holtan találták a házaspárt.

— Oldenburgban a temetőt gyalázzák. Május 28-ikára virradó éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak az oldenburgi zsidó temetőbe és ott sok sirkövet összetörték és meggyaláztak. A tönkretett sirkövek között van Peter de Vries nevű hősi halált halt zsidó katonának a siremléke is, akinek Oldenburg nagyhercege Nikolaus, Friedrich Peter volt a gyámjaja. Ő rendelte el annak idején, hogy holttestét a haretérről hazavigyék, hogy ott „nyugodjék” Oldenburgban

Drágul a szövet

de még olcsón vehet

DEUTSCH Posztóáruház

hatalmas szövetraktárából.

Legdivatosabb szövetek,

Eredeti Tropical minden színben.

Buret, kaki és színes vásznak.

Fehér, szürke és nyári nadrág-
anyagok.

PALESZTINA

Malcolm MacDonald új angol gyarmatügyi miniszter kijelentette a sajtó képviselő előtt, hogy az angol kormány olyan intézkedéseket fog tenni a palesztinai bevándorlás kérdésével kapcsolatban, amely úgy a zsidóknak, mint az araboknak megelégedését elfogja nyerni.

Tel-Avivban rövidesen új napilap indul, amely a vallásos zsidóság felfogását fogja irányításában visszatükrözni.

A palesztinai Arab National Defence Party egyik delegációja Ragheb Bey Nashibi volt jeruzsálemi főpolgármester vezetésével megjelent a főkormányzó előtt és kérték a zsidó bevándorlás betiltását és a földek vételének lehetőségét megszüntetni.

Az Agudasz Jiszroel Chinuch központja hosszas előkészület után egy mintaiskolát létesített Tel-Avivban, „Sinai” név alatt. Az iskola, amely a lengyelországi chéderek mintája szerint létesült egy germekkert mellett működik.

A Vaad Leumi szociális osztálya, Miss Henrietta Szold elnökével június közepén értekezletet hívott egybe Jeruzsálembé, ahol a felmerült szociális problémákat fogják alaposan megvitatni.

A jeruzsálemi kereskedők szervezete beadványt intézett az Electric Corporation-hoz, amelyben az áramdíjak leszállítását kéri. Kívánják ezenkívül, hogy a fogyasztók közé való beiratkozást is olcsóbbá tegyék, mert ezek az intézkedések a főváros üzleti lehetőségeit megkönnyítik.

Rochobotban megállapodás jött létre az épitővállalkozók és a munkásszervezetek között, amely szerint a munkaadók kötelezték magukat arra, hogy zsidókat foglalkoztatniak és szabályozták egyes munkák árát is.

Ramatajin (Saron)-ban az ország bővebb ismeretének elsajátítása végett a munkások szemináriumot létesítettek, amelyen az első alkalommal 150 munkás-hallgató jelent meg.

Kirjath Chaim-ban, amely a haifa kikötő munkásmegyede, változlan erővel folyó az építkezések. 1935. év végéig 1000 család fog itt lakhatni, úgy hogy a megyede lakosainak száma 4000-re fog rugni. Haifa más területén is építenek ily munkáslakásokat, ahol újabbban 73 készült el. A város környékén levő nagy gyárak, mint a Neser cementgyár és a Kfar Ata fonóda szintén tervez építkezéseket. Haifában mostanig 250.000 fontot fektetnek munkásházákba.

Az első sörfőzde Palesztinában, Rison le Cionban az ottani pincészet keretein belül, csaknem készen állanak a sörgyártáshoz szükséges berendezések. A gépek már megérkeztek Csehszlovákiából. Az üzem három hónapon belül megindul, úgy hogy augusztusban meg is indulhat a sörfőzés és novemberben már lehet majd kapni a piacon bel-földi sört. Palesztina évi sör-szükséglete 15000 hektoliter, míg a Palesztine Brewery Ltd. kezdő mennyisége 10.000 hektoliter lesz. Csak kiváló minőségű lager-sört gyártanak, viszont az árak 30 százalékkal olcsóbbak lesznek, mint az európai importált sörnek. A sörfogyasztás főleg 1934. évben emelkedett hirtelen, a nagy német bevándorlás miatt. 1933-ban 25 százalékkal és 1934-ben újabb 40 százalékkal emelkedett a sör fogyasztás. Az új sörgyár alaptőkéje 50.000 font (cca. 40 millió lei), amely teljes összegben be lett fizetve. A tőke nagyobb része a Gaston Dreyfus et Co Paris birtokában van, egyharmada a PICA érdekeltségű a többi magánkezekben. A nyersanyagot a Dreyfus koncern szerzi, amely még 90 sörfőzdenek végez hasonló szolgáltatásokat. A sziriai sörgyárak nagy konkurrenciát jelentenek, főleg azért, mert a palesztinai gyártást sok olyan hivatalos köztérheli, ami Szirijában nincsen meg. Remélik azonban hogy a minőségben és árban mégis ütni fogják a palesztinai piacot foglani akaró sziriai sörgyártást.

A Rockefeller muzeum a palesztinai körmany birtokában. A Rockefeller muzeum, amely a legjelentősebb archeologiai muzeuma a közelkeletnek, hivatalosan is, a palesztinai kormány kezelésébe ment át. A főkormányzó rövidesen elvégzi a felavatás ceremóniáját.

— Mégis lesz parlament Palesztinában? A palesztinai arab lapok arról irnak tudósításokat s cikkeket, hogy a Legislative Tanács (parlament) rövidesen mégis össze lesz hívva Palesztinában, 1935. őszére. Az „Al Aharam” című kairói arab ujság még azt is tudni véli, hogy Sir Artur Wachoppe főkormányzó attól teszi függővé tisztségében való maradását, amennyiben a parlament meg is valósul. Az „A Diffan” c. arab lap közli, hogy a parlamenti választások ez év őszén okvetlenül meglesznek. Ezt a tervet a palesztinai zsidó közvélemény a világ cionista véleményével egyetértőleg a legnagyobb mértékben elítélte eddig és a legélemben harcolt ellene, ami a mai helyzetben indokolt és érthető. Remélhető, dacára annak, hogy a főkormányzó szimpatizál az

eszmével, hogy nem kerül erre a parlamentre a sor még most, hanem csak néhány év múlva.

— A romániai cionista revizionisták Károly király nevére testnevelési intézetet létesítettek a Szentföldön. A revizionista Unio a restauráció ötödik évfordulója alkalmából táviratot intézett Őfelségéhez, amely a következőképpen szólt: A romániai Cionista Revizionista Unio hódolatát és tiszteletét fejezi ki Őfelségének ötödik éves uralkodási évfordulója alkalmából. Hogy a romániai zsidóság Felséged iránti határtalan szeretetének és tiszteletének ilyképen is kifejezést adhasson, előkészületeket tettünk arra nézve, hogy „Keren Telchaj” alapunk révén Palesztinában, egy nemzeti testnevelési intézetet alapítsunk, melynek nevét Felségedről: „II. Károly az összes románok királya” neve alatt nyitunk meg. Isten éltesse Felségedet! A sürgönyre a következő válasz érkezett: **Bucuresti. Királyi palota.** Őfelsége köszönetét fejezi ki az ötödik évforduló alkalmából hozza intézett jókívánságokért és ez-után továbbitjuk köszönetét.

Sprinzák ur agitációja

Josef Sprinzak a cionista executive tevékeny tagja. Palesztinából jött, mert őt küldték ki — a vilákkongresszusi választások előkészítésére. A minden pártnyalaton felülálló adakozásokból összegyűlt összegekből küldik ki az executive nevében — a pártember Sprinzakot, hogy megfelelő módon agitáljon nem a cionizmus, hanem a palesztinai munkáspárt érdekében. Mert itt a főkérdés nem az, hogy mi legyen az újjáépülő ősi földön, hanem hogy a munkásság, a Histadrut szupremáciája minden vonalon biztosítottak. Minél több szavazatot felhajtani, hogy uralmuk a szervezet keretein belül megmaradjon. Ez ellen nem lehetne ki fogásunk, ha... ha ez nem az összes cionista frakciók pénzén történnék. Rendben volna, ha ez nem jelentene arculcsapást, minden más felfogású cionista számára. Vagy még ugyis rendjén volna, ha a szocialista beállítottságú Sprinzak ur hivatalos minőségben, pártokon felülálló politikát folytatna, nem pedig ezuttal is, kimondott pártpolitikát. Kissé furcsa volt és deguszáló, hogy a delegátus, nem csupán az eszméi tartalomról beszélt, amely a mozgalmat irányítja, hanem azt a baloldali felfogást glorifikálta a mely lehet gyönyörű egy pártember számára, de nem egy cionista szemében.

Azt hívtük, hogy Sprinzak ur boldog üzenetet hozott, holott keserű igazságokat vágtak a fejéhez az erdélyi cionista delegátusok. Mert Sprinzak ur elvbarátai Tel Aviv uccáin azt ordítják: „Onü mecašefim al sabbathem!” „Mi fityülnük a ti szombataitokra”, mert nekik nem kell a szombat. A szombat csak arra jó Sprinzak és elvbarátai számára, hogy ebben a szabadidőben intézze a pártügyeket és tovább-

képezze magát az osztályharcra. A keserű ellen pedig irtó hadjárat folyik, mert azt nem az agudistáktól szerzik be, ahogy irónikusan mondta, hanem az araboktól, hogy minél tréflibb legyen.

Sprinzak ur a polgári Erdélynek a veres Palesztina meleg üdvözlését hozta. Ennek érdekében akar itt agitálni, hogy Luzernben minél több munkásdelegátus legyen. De ez sem volna oly égbekiáltó, ha ezt az agitációs körutat, nem a mindenki által szutenirozott cionista pénzen tenné. De pártpolitikát még sem illik így folytatni. Nem azért adja a zsidóság ezt a pénzt, hogy a II-ik internacionálé minél erősebb legyen Palesztinában, hanem azért izzadja ki, sokszor keserves garasonkint, hogy a zsidó Palesztina épüljön fel belőle. Nem pedig az ért, hogy a zsidó Palesztina előtt, egy internacionálé végvára létesüljön a Szentföldön.

Üzenetet hozott Josef Sprinzak a tengeren túlról. Nem a kedeti mesék bübáját, nem a kemény munka hallelujáját, hanem odaplántált osztályharcnak keserű levegőjét. És ebben segítőtársa dr. Rašiel Klompus asszony, aki pedig jól tudhatná, hogy mint Keren Hajjessod delegátus, pártokon felül kellene állania és már ennek az alapnak sikere érdekében sem szabadna a baloldaliság eszméit — éppen neki — elhinteni.

A mizrachi ország-részi konferencia

A targu-muresi Zs. N. Szövetség konferenciájával párhuzamosan gyűlésezett a Mizrachi ország-részi szervezet 80 tagu delegációja is, Gruber targu-muresi helyi csoport elnökének elnöklete alatt, amelynek során élénk vita tárgyává tétetett a sigheteri központi szervezet inaktivitása. A gyűlésen az a vélemény alakult ki, hogy tekintettel arra, hogy a sigheteri vezetőség mandátuma már decemberben lejárt, a konferencia útmutató a vezetőséget, hogy az oradeai csoporttal együttesen folyó év július 21-ig legkésőbb hívja össze a Mizrachi ország-részi konferenciáját a Félix-fürdőbe, ahol véglegesen dönt a központi szervezet székhelyének kérdése felett. Lapunk szűk terjedelmében nem engedi meg, hogy a konferencián lefolyt nívós vitaanyagának helyet adjunk, de erre legközelebbi számunkban még visszatérünk.

HETENKENT

csoportos és egyéni utazásokat rendez

PALESZTINABA

az O. R. T.

Organizația Română de Turism
București, Str. Lipscani No. 19.

Prospektussal és ingyen információval szolgálnak képviselők: Cluj, O. R. T. Regele Ferdinand ut 33. Telefon 10-26. Oradea, Leitner Zoltán Saguna u. 11. Sigheter: Stein Lázár Dr Ion Mihályi ucca 9. Satu Mare: Tevjozvit József, Hotel Dacia.

Folytatás a 2-ik oldalról.

nek, de kéri a konferenciát, ismerje el a Keren Hamizrachit, a Mizrachi alapját.

Rachel Klompusz ugyancsak az Alapok kérdésében szólal fel, élesen tiltakozik a Keren Hamizrachi elismerése ellen.

Nagy vihar támadt, a Mizrachi kivonulással fenyegetőzött, majd Ráth Efraim szólalt fel és tiltakozott az ellen, hogy a Histadrut konyhán nincsen bevezetve a kasrút. Kéri a konferenciát, hogy ebben a kérdésben határozatot hozzon és Jozsef Sprinzakhoz fordul, hogy a kongresszuson is támogassa az indítványt, hogy végre a két egymással szemben álló csoport között az együttműködés barátságosabb formában létrejöhessen.

Kohn delegátus az Erec Jisrael Hahavodet nevében tiltakozik a harmadik alap létesítése ellen. Dr Pistiner Avram kijelenti, hogy ő bár revizionista, kilépett Jabotinszki pártjából, mert szerinte a cionista szervezet a zsidó nép egyetlen komoly védőbástyája. Kéri, hogy az alapok munkáját szélesítsék ki és minél nagyobb számú sékel előadásával erősítsék a cionista szervezetet.

Jámbor Ferenc tiltakozik az ellen, hogy a Mizrachi és a munkáspártok közötti ellentéteket vallási ellentétekkel magyarázzák.

Klein Elijáhu a Poale Hamizrachi nevében beszél s azt a véleményét fejezi ki, hogy a vallásos munkásság békében együtt tud működni a Histadruttal.

Ezután Sprinzak Jozsef válaszolt a kérdésben elhangzott beszédekre.

A konferencia utolsó ülésén erős kritikai hangok hallatszottak a timisoarai vezetés ellen. Dr Marton Ernő főszerkesztő, nincs megelégedve a Zs. N. Sz. mai vezetőségének programjával és ügyvezetésével. Lehet, hogy jó a könyvelés, de nincs Timisoaran semmi lendület és minden tesped és a mozgalom nem tud előbbrejutni, mert fantázia hiánya miatt, csak lapos adminisztratív szervé lett a Zs. N. Sz. központja. Danzig Hilel, az Aviya Barisszia nevében kritizálja a mai rezsimet, mire

Vermes Ernő elnök, az ő szokott „erőteljes” tónusában támadja a clui cionistákat, a volt országos vezetőséget, meg a jelenlegi helyi csoportot, amelynek munkájával egyáltalán nincs megelégedve.

Kasztner Rezső csodálja, hogy Vermes elnök ennyire személyes terere viszi az ügyeket, holott a jóhiszemű, békés kritikai hangra ugyanolyanul szoktak válaszolni. Dr Marton az összes pártok helyeslése közben utasítja vissza a cluiakat ért támadást, majd dr Fischer József emelkedik szólásra és szintén visszautasítja Vermes elnök támadását.

A konferencia végén Vermes Ernő nem akarta tovább vállalni az elnökséget, de ezután mégis ráhagyta magát beszélni, hogy elnök legyen. Így is történt és egy évre újra Vermes Ernő lett a Zs. N. Sz. Szövetség országos elnöke. Dr Fried Ábrahám ezután méltatta Vermes elnök munkáját és a Hatikva hangjaival véget ért a konferencia.

KÖZÉLET

Az uzhorodi Chevra Kadischa elnöke, dr Maros Márk, ungvári ügyvéd az ungvári szentegyletnél viselt elnöki tisztségéről lemondott. Lemondását másirányú rendkívüli elfoglaltságával indokolta. A Chevra Kadischa vezetősége már a napokban fog foglalkozni a lemondással és — úgy tudjuk a lemondást nem fogja elfogadni, hanem mindent el fog követni, hogy dr Maros Márkot a lemondás visszavonására bírja.

Medias Aurit-ban az elmúlt héten instaláltak be főrabbinak, Ginsberger Sámuel főrabbit. Az installáción a helység és vidéke zsidóságán kívül a többi egyházak és a hatóság is képviseltette magát. Löwinger Jehuda hitk. elnök és Wertheimer Hillel méltatja a nap jelentőségét, hogy sikerült mindenféle ellentét nélkül a hitközségi főrabbi állást közmegegyezésre betölteni. Ezután Sicherman Henrik (Livada) a hitközségi körzet nevében üdvözölte az új főrabbit, majd Róth Ármán román és magyar nyelven fordult a jelenlevő többi egyházak és hatósági vezetők felé. Az installáción többszáz ember vett részt, míg este 120 terítékes ban kett volt, ahol a főrabbiné tiszteletére Hartstein Gizl, Löwinger Gizl, Engel Irén vezetésével külön fogadtatást készítettek elő. Az ünnepség a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákban végződött, amikor is az új főrabbit és nejét a jelenlevők virágokkal dobálták meg.

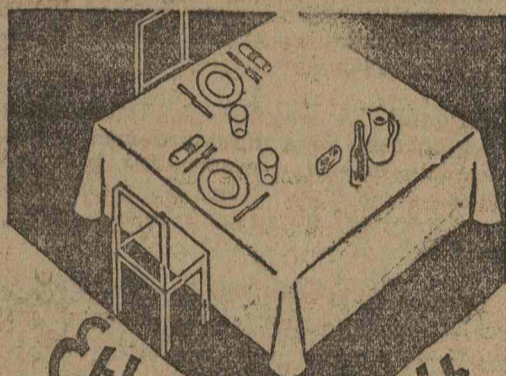
Técső hitközsége a mai rossz gazdasági viszonyok közepette igazán dicséretet érdemel, ha Talmud Tóra iskolák felépítésére vállalkozik. Örömmel számolunk tehát be a vasárnap lefolytatott Talmud Tóra iskolának alapköveteléről, amely az összes hitközségi tagok és a köztisztviselőkben álló főrabbi jelenlétében folyt le. Grünwald rabbi ünnepi szónoklata után az alapkövetel micvoját árverezték és több ünnepi szertartás után, felolvasták az adakozók névsorát. Az egylet részéről Grosz Márton egyesületi előljáró tartotta meg az ünnepi beszédet. A Talmud Tóra céljaira nagyobb összegeket adományoztak: Dr Hegedüs Heinrich, dr Lázár Ignác, dr Ferd. Kellermann, Dávidovits Herman igazgató, Róth Lajos, Kallós Zoltánné, Grosman igazgató, Najovits Lázár, Smilovits Smil Eizik, Ganz Ancsil, Marton Herskovits, Hollender Mendel, özv. Ábrahám Sámuelné, Sivovits Lázár, Schlechter Sámuel, Senderovits Savel, Roth Jenő.

Baia Maren a „Hapoel Hadati” megalakult. Izrael Albert nagyszabású felvilágosító előadást mondott. A metinget Weisz Kálmán, a helyi Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke nyitotta meg. Az egyesületnek 100 tagja van egyelőre és ugyanez alkalommal a következő vezetőséget választották meg: Diszelnökök: Weisz Kálmán, Frankovits Aladár és Smilovits József. Elnökök: Vértés Adolf, ügyvezető Nuschbecker Ábrahám, al-

elnök: Schwartz Samu és Kuhn Herman. ügyész: dr Sarkadi Farkas, titkár: Berger Márton, jegyző: Brenner Jenő, ellenőrök: Krausz Mór és Friedmann Izsák, pénztárnok Klein Pál stb.

A sigheti orth. izr. hitközségben az elmúlt héten Jozovits Lipót elnök rendkívüli közgyűlést hívott össze. A közgyűlés napirendjén a zárszámadás és a költségvetési pontok szerepeltek. A közgyűlést rendkívül feszült atmoszféra előzte meg, mert hir szert az ellenzéki párt megmozdulásra készült. Jozovits Lipót elnök előterjesztése és beszámolója azonban olyan nyílt és meggyőző volt, hogy az ellenzék is élénk óvációban részesítette Jozovits Lipótot. A közgyűlés mindvégig példás mederben folyt le és egyben helyreállította a békét a szembenálló felek között is.

A cluji Brit H. H., a Poel Hadatival karöltve impozáns keretek között ülte meg Rambam 800 éves születési évfordulóját. Schwartz Zoltán megnyitójában méltatja a nap jelentőségét, majd Klein Elijáhu rabbi bevezető előadásában Rámbám műveit és történelmi szerepét ismerteti. Dr Glasner Izsák Rámbámról, mint kommentátor és kodifikátorról beszél, míg dr Pollák Sándor a filozófus Maimonideszt méltatja. Dr Weisz Fülöp az orvos Rambamról fest felemelő képet, majd dr Pistiner Avram Rambam filozófiai működését méltatja. A rendkívül gazdag programmal bíró ünnepség igen emelkedt hangulatban a Hatikva hangjai mellett ért véget.

Étkezés előtt

A kézmosás valóságos egészségügyi törvény. A kézmosáshoz használj mindig a kellemesen illatosított „Schicht-Soap” szappant, amely gyorsan és dűsan habzik, alaposan tisztít és fertőtleníti.

SCHICHT SOAP

Az Ön szappana

Az ungvári zsidó hitközség 900.000 koronás szanalási kölcsönének garanciája

Podk. Ruszban a gazdasági viszonyok általános leromlása, a zsidó lakosság teherbíró képességét annyira aláásta, hogy azok nem képesek tovább viselni a hitközségek terheit.

Az uzhorodi hitközség is nagyobb kölcsönt kért és a Zemka Banka odanyilatkozott, hogy hajlandó ezt a kölcsönt folyósítani, ha a P. Rusz önkormányzati országos szervezete garantálja ezt a kölcsönt. Az uzhorodi hitközség vezetősége a Zemka Banka leirata alapján az országos képviselőhez fordult és kérte a garancia megszavazását. Az országos választmányi gyűlésen tárgyalták az ungvári hitközség ezen kérelmét, ami hosszabb vitát váltott ki és dr Kroó Sándor tartományi képviselő felvilágosító szavainak hatása alatt a választmány megszavazta a kért garanciát.

Megnyilt Bikszád gyógyfürdő

Románia Karlsbadja. Nagy orvosnőroktől ajánlva az összes gromor, epekő, bél, cukor, máj, hólyag, prostata és gége megbetegedéseknél.

Rendkívüli olcsó előszezon árak június 15-ig.

Ujjonnan átreneválva!	A Berta lakban 1 ágyas szoba napi	Lei 40	Gyönyörűen átalakítva!
	" " " " " " " "	Lei 75	
	A Mária " " " " " " " "	Lei 30	
	" " " " " " " "	Lei 55	
	A Móricz " " " " " " " "	Lei 25	
	Az Anna " " " " " " " "	Lei 45	
Étkezéssel étlap szerint diétásan		ei 115	
Az előszezonban június 25-ig 25% kedvezményt adunk. Külföldieknek ingyen fürdővíz, vm.			
A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény A halmeui Salamon bérlő a kóser vendéglőt.			

Streng orth. kóser új vendéglős. — Szénsavas, kémfű, sós fürdők, Inhalatorium és hydroterapia. Pedáns rend és tisztaság. Kétféle francia, konyha, Elsőrendű Jazz-band a! baia marei Dula testvérek játszanak. Pedicur, manicur, gyögmasszage. Prospektust készséggel küld a Fürdő-gazgatóság Bicsad. Telefon Satu-Maren 241. Bicsadon 6.

Hétről-hétre

Newyork. Az American Jewish Comité a napokban egy 192 oldalas Fehér könyvet adott ki, amely a hitleri Németország zsidóellenes atrocitásait hozza napvilágra. — A zsinagógák szövetsége elhatározta, hogy léber imakönyvet csináltat a vakok számára, amelyet Harry Brevis rabbi talált fel. Ezt az imakönyvet fogja használni a világ valamennyi vaksággal vert zsidója. Rabbi Brevis, aki maga is vak, négy évig dolgozott találmányán.

Varsó. Az „Ort“, amely a zsidók mezőgazdasági kiképzésének tervét valósítja meg, Varsó közelében nagyszabású kertészetet rendezett be azzal a céllal, hogy a varsói jesiva növendékei mint kertészek nyerjenek alapos kiképzést.

München. A legutóbbi szombaton újabb tumultuózus jelenetek játszódtak le a zsidó üzletek előtt, mire az összes zsidó üzletek bezártak.

Saloniki. Az itteni hitközség elnöksége elhatározta, hogy a város zsidó lakossága között pontos népszámlálást rendez. Ez az első zsidó népszámlálás Görögország történelmében.

Giessen. (Németország) Az itteni lapok szerint most tartották a második országos vásárt a felső-hesseni Gedern községben, amely teljesen zsidómentes volt és az újságok szerint még jobban sikerült, mint az első ilyenszerű vásár.

Saloniki. Macedóniában és Tráciában számos zsidó család elhatározta, hogy a nehéz gazdasági krízis által erősen megtépázott vagyonuk roncsain földet vesznek Palesztinában, hogy ott főleg szakszerűen dohányt termeljenek.

Newyork. A híres német pénzkapacitás Jacob Goldschmid, a Darmstädter und Nationalbank egykori tulajdonosa a newyorki lapokban dementálta azokat az elterjedt híreket, mintha ő közvetítene egy kölcsönt Hitlerország részére.

Bern. A svájci parlament 82 szavazattal 57 elnőben kimondta, hogy nem küld csapatot az 1936. évi berlini olimpiára, mert azt nem teheti a jelenleg uralkodó náci-terrorra való tekintettel, amely ott most uralkodik.

Saarbrücken. Dr. Lothar Rotschild rabbit, akit nemrégiben a titkos rendőrség letartóztatott, szabadlábra helyezték, többheti fogságban tartás után.

Wien. A „Neues Wiener Tageblatt“ szerint Emil Janningsot, a nagy filmszínészt is kitiltották Németországból, mert kiderítették, hogy a nagyanyja zsidó volt.

Riga. A hatóságok jelentésében lepeztek le azt az emlékművet, amelyet a rigai zsidó temetőben emeltek az 1919-ben és 20-ban a lettországi szabadságharcban elesett zsidók emlékére.

Ancona (Italia) Lag beomerkor ünnepelte az itteni hitközség dr. H. Rosenberg-anconai főrabbinak 25 éves rabbi jubileumát, amelyet az itteni rabbiszékben töltött. Dr. Rosenberg szlovenszói Lipjany községből származik és fiatal korában a pozsonyi jesiva növendéke volt, majd később a berlini és firenzei rabbiszemináriumokat látogatta.

New-York. A Jewish Colonisation Association (ICA) igazgatója, Sir Osmond D. Avigdor Goldshmid, a szervezet vezérigazgatójával Louis Qungre-val együtt New-Yorkba érkeztek. Hírek szerint utazásuk az (ICA) nagyszabású újabb kolonizációs tervével van kapcsolatban.

London. A tel-avivi ismert kert-elővárost amelyet eddig Ramat Gan-nak neveztek, a tőlantól a King George Park nevet kapja.

— A Népszövetségi Ligák brüsszeli kongresszusán elítéli Hitler-Németországot, Brüsszel. A Népszövetségi Ligák szervezetének mostani ülésén szeneciós esemény történt. A zsidó delegáció hatalmas morális eredményre mutathat rá. A német delegáció nagy erőfeszítése dacára a kongresszus elnöke elhatározta, hogy a zsidók németországi jogtiprásának kérdését napirendre tűzi. Ezután kijelentette a német delegáció vezetője, hogy kénytelen visszavonulni a kongresszusról. A németellenes határozat egyhangúlag történt, csak Magyarország szavazott Németország mellett.

A Népszövetségi Liga kongresszusán a palesztinai delegáció a következőkből áll: Dr. Nahum Goldman, dr. Mossinsohn, J. Tadlovsky, M. Hofien és dr. Feinberg. Dr. Nahum Goldman a kongresszuson mint a Comité Délégation Juives megbízottja vesz részt.

— A besszarábiai Cuzista agitáció. A cuzista agitáció mindjobban terjed Besszarábiában. Az agitátorok végigjárták Besszarábia városait és falvait és minden csoportosulást, gyülekezést felhasználnak, hogy propaganda beszédekkel megnyerjék a naiv népet, a lehető legsötétebb színekben ecsetelve az ország helyzetét, aminek legelső sorban a „jidán“-ok az okai, azután a szabakörművesek és a politikai pártok, amelyekről a nép van hivatva megszabadítani az országot. Beszédjeikből természetesen az az ígért sem hiányzik, melynek az a lényege, hogy „mi jövünk a hatalomra“ és mint jövődöbéli hatalom, megtorlást helyeznek kilátásba azok számára, akik távol tartják magukat Cuza tanaitól, vagy esetleg ellene dolgoznak. Julius 7-ére a Cetatea Alba megyei cuziták kongresszust hívnak össze, amelyen a szomszéd megyéből is résztvesznek és felhívást intéztek a környék lakosságához, hogy a kongresszusra szekér és lovas oszlopokban vonuljanak fel, horogkeresztes zászlók alatt s lássák el magukat két napra való élelemmel. Mire is nem terjed ki a cuzisták figyelme.

— Egy zsidó visszavándorlót negyilkoltak Németországban. A Pariser Tageblatt írja meg egy nem politikai bűnjéért emigrált és most Németországba visszatért zsidónak tragédiáját: Alfréd Rosenbaum, aki kereskedelmi alkalmazott volt Tauberbischofsheimban, 1933. márciusában kivándorolt Németországból és Franciaországban keresett magának elhelyezkedést. Előbb egy asztalosműhelyben dolgozott Strassburgban, azután egy lyoni butorgyárban talált elhelyezkedést. De amikor munkaengedély iránti nyújtott be a francia miniszteriumhoz kérvényt, elutasították azt, mivel nem politikai menekült volt, hanem mint zsidó menekült el a hitleri rémuralom elől. A francia hatóságok nem adták meg neki a munkavállalási engedélyt és parancsot kapott, hogy két napon belül hagyja el az országot, annál is inkább, mivel nincs mitől tartania Németországban. Rosenbaum ezután Würzburgba utazott, ahol ez év április havában egy „iskolázató táborba“ utasították. Egy nappal odaérkezte után a felismerhetetlenségig széjjelroncsolt holttestét adták át kétségbeesett szüleinek. A hivatalos jelentés szerint Rosenbaum kijelentette volna, hogy inkább meghal, de nem megy táborba, s ezért a vonat elé vetette magát. Rosenbaum franciaországi barátai viszont kijelentették, hogy ezt a megállapítást hihetetlennek tartják. Valószínűbb az, hogy letartóztatása napján agyonverték az Sa legények és azután holttestét egy vonat elé dobták, hogy az öngyilkosság látszatát keltsék. Így halt meg Rosenbaum — mert zsidó volt.

— Bialik muzeum létesül. A tel-avivi városi tanács elhatározta, hogy Bialik házában egy állandó jellegű Bialik muzeumot létesít, ahol az összes költőre vonatkozó emlékeket összegyűjtik illetőleg a most záruló Bialik kiállítás anyagát odaszállítják és kiegészítik.

Zsidó humor és kis zsidó történelek

Az árendás és a porec

Egy lengyel falu grófjának volt egy zsidó árendása. Történt egyszer, hogy a gróf egy éjszakai mulatása alkalmával felzavartatta álmából a zsidóját. Moske zsidónak nem volt mit tennie, felöltötte ünneplő ruháját s elment a grófhöz.

— Az én névnapom van ma, szólott hozzá az illuminált állapotban levő gróf s tudom, szépen tudsz énekelni, tehát énekelj úgy, ahogy a mult péntek este énekelteél. A „má jedidüsz“-t daloltad, épp, amikor vadászatról hazajöttem, hallottalak ki az utcára. Felesége nyugtalanul várta vissza Mosket.

— No, mit akart tőled a gróf?

— Hogy elénekeljem a má jedidüszt, de én fuljartam ám az eszén, alaposan elmegy majd a kedve, hogy zsidót még egyszer megtréfáljon...

— Mit csináltál?

— Belekevertem neki a má jedidüszbe egy darab má jófisz-t — felelte Moske jókedvűen...

Kik voltak előbb: zsidók, vagy karaiták?

Egy fejedelem egyszer disputát kezdett, a melyen azt kellett eldönteni, hogy kik voltak előbb a zsidók-e, vagy a karaiták. Mindkettő azt igyekezett bizonyítani, hogy ő volt előbb. A fejedelem elhatározta, hogy gazdagon megjutalmazza azt, aki bizonyítani tudja igazát. A zsidók egy egyszerű embert küldtek a vitához, a karaiták ellenben legbölcsebb chachamjukat.

A zsidó levette cipőjét, hóna alá tette és úgy jelent meg a fejedelem előtt. A karaita ellenben nagy díszben. A fejedelem dühös volt, amikor a szegényesen öltözött zsidó meglátta és dühösen ráförmedt:

— Így kell megjeleneni egy fejedelem előtt? cipő nélkül?

— Fenséges uram, nálunk zsidóknál a mezítlábasság a legnagyobb alázatot jelenti. Amikor Mózes megjelent az Ur előtt, levette saruit.

— Jó jó — válaszolta a fejedelem, de bizonyára nem hordta a hóna alatt. — Mire a zsidó így válaszolt:

— Amikor a zsidók a Szináj hegyénél állottak, akkor is levetették saruit. Amikor pedig visszajöttek cipőikért, akkor nem találtak ott azokat, mert a karaiták ellopták közben. Ezért tartogatom magamnál cipőimet.

A chacham tiltakozott a vád ellen, nem igaz, hazugság, hiszen akkor még nem is voltak még karaiták.

— Ha meg így van — mondta a zsidó — akkor minden rendben! Így tehát eldöntöttük a kérdést, hogy kik voltak előbb.

A chacham nem tudott mit válaszolni, a vita eldőlt, a zsidó győzött, a fejedelem pedig gazdagon megjutalmazta.

— Freud professzor — a Royal Society disztagja. Londonból jelentik, hogy a Royal Society of Medicine legutóbbi ülésén egyhangúlag tiszteletbeli tagjává választotta. Dr. Sigmund Freudot, a pszichoanalitika világhírű bécsi tanárát.

— Schmeling és Baer megmérkőznek Londonban. London. A box világbajnoki címért augusztusban megmérkőznek a jelenlegi zsidó boxvilágbajnok Max Baer, a tőle ezt a címet elvitatni akaró Max Schmelinggel. Az angol boxoló körök hozzájárultak a mérkőzés megtartásához, az angol munkaügyi miniszterium is beleegyezését adta, azal a kikötéssel, hogy a mérkőzés minden tekintetben az angol hatóságok és sportkörök intenciói szerint fog lezajlani.

Nyomatott Pásztor Ede körforgógépén Oradea